

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента
кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного
університету на дисертацію

Добролюбової Наталії Володимирівни «Формування готовності майбутніх
викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних
технологій у процесі професійної діяльності», представлену на здобуття
наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 –
теорія та методика професійної освіти

1. Актуальність обраної теми. На сьогодні українське суспільство виставляє нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі культури та мистецтва. Вдосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів визначається завданнями модернізації педагогічної освіти, що викладені в Конституції України, в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійну освіту», Національній доктрині розвитку освіти в Україні, Концепції загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та ін. У цій нормативно-правовій базі особлива увага приділяється тенденціям оновлення змісту, форм і методів професійної підготовки педагогічних працівників на основі прогресивних концепцій та запровадження інноваційних технологій.

Головне завдання сучасної вищої освіти – сформувати самостійну, відповідальну, соціально активну, з високим рівнем інформаційної культури особистість, яка спроможна розв'язувати виробничі та соціальні проблеми на високому рівні. Показником професійної сформованості особистості та її морально-психологічної зрілості є професійна готовність. Відповідно, професійна підготовка сучасного фахівця є надзвичайно важливим завданням українського суспільства. Тому на сучасному етапі його розвитку важливого значення набуває професійна підготовка майбутніх викладачів хореографії, що будуть виконувати складні освітні завдання та швидко адаптуватися до особливостей професійної діяльності завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяють результативніше працювати, розширюють доступ до інформації та економлять час.

Саме тому тема дисертаційного дослідження Добролюбової Наталії Володимирівни «Формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної діяльності» є актуальною як з теоретичних, так і з практичних міркувань. Автор цілком слушно підкреслює, що актуальність дослідження визначається

і документів для визначення стану використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки майбутніх викладачів хореографії; анкетування та опитування для з'ясування педагогічних умов формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки; визначення їх ефективності; словесно-графічне моделювання з метою побудови експериментальної технології навчання з дисципліни «Композиція та постановка танцю»; педагогічний експеримент для перевірки ефективності визначених педагогічних умов; порівняльний аналіз результатів педагогічного експерименту; методи математичної статистики для кількісного та якісного аналізу одержаних даних.

Дисертація ґрунтується на багатій джерельній базі. Наталією Володимирівною Добролюбовою проаналізовано 226 джерел, із них – 15 іноземною мовою, в яких досліджувана проблема характеризується під кутом зору різних галузей науки, що створює передумови для системного висвітлення теми.

Структура роботи відрізняється логічністю, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків, містить 23 таблиці та 36 рисунків.

У **першому розділі** дисертації автором проведено аналіз матеріалів наукової та науково-методичної літератури, присвяченої теоретичним концепціям процесу підготовки майбутніх викладачів хореографії та застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі їх професійної підготовки. Доведено, що переважна частина робіт спрямовується на вдосконалення процесу фахової підготовки шляхом упровадження в цей процес відповідних педагогічних технологій. При цьому вектор освітніх зусиль у цьому процесі зміщується в напрямку технологій, спрямованих на розвиток особистості фахівців і формування в них готовності до саморозвитку й самореалізації.

У **другому розділі** дисертації представлено опис застосованих під час роботи наукових методів та етапів проведення дослідження, проаналізовано й доповнено методи навчання, класифіковано їх за цільовим призначенням, представлено види інформаційно-комунікаційних технологій, що застосовуються при навчанні дисципліни «Композиція та постановка танцю» у процесі підготовки майбутніх викладачів хореографії. Проведений експеримент дозволив Наталії Володимирівни Добролюбової довести та обґрунтувати ефективність визначених педагогічних умов формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування ІКТ.

і документів для визначення стану використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки майбутніх викладачів хореографії; анкетування та опитування для з'ясування педагогічних умов формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки; визначення їх ефективності; словесно-графічне моделювання з метою побудови експериментальної технології навчання з дисципліни «Композиція та постановка танцю»; педагогічний експеримент для перевірки ефективності визначених педагогічних умов; порівняльний аналіз результатів педагогічного експерименту; методи математичної статистики для кількісного та якісного аналізу одержаних даних.

Дисертація ґрунтується на багатій джерельній базі. Наталією Володимирівною Добролюбовою проаналізовано 226 джерел, із них – 15 іноземною мовою, в яких досліджувана проблема характеризується під кутом зору різних галузей науки, що створює передумови для системного висвітлення теми.

Структура роботи відрізняється логічністю, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків, містить 23 таблиці та 36 рисунків.

У **першому розділі** дисертації автором проведено аналіз матеріалів наукової та науково-методичної літератури, присвяченої теоретичним концепціям процесу підготовки майбутніх викладачів хореографії та застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі їх професійної підготовки. Доведено, що переважна частина робіт спрямовується на вдосконалення процесу фахової підготовки шляхом упровадження в цей процес відповідних педагогічних технологій. При цьому вектор освітніх зусиль у цьому процесі зміщується в напрямку технологій, спрямованих на розвиток особистості фахівців і формування в них готовності до саморозвитку й самореалізації.

У **другому розділі** дисертації представлено опис застосованих під час роботи наукових методів та етапів проведення дослідження, проаналізовано й доповнено методи навчання, класифіковано їх за цільовим призначенням, представлено види інформаційно-комунікаційних технологій, що застосовуються при навчанні дисципліни «Композиція та постановка танцю» у процесі підготовки майбутніх викладачів хореографії. Проведений експеримент дозволив Наталії Володимирівни Добролюбової довести та обґрунтувати ефективність визначених педагогічних умов формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування ІКТ.

Заслужують схвалення вдало підібрані експериментальні матеріали, що дозволяють цілеспрямовано здійснити формування визначених наперед показників.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертаційного дослідження є послідовними і обґрунтованими, вони свідчать про виконання поставлених завдань дослідження.

3. Наукова новизна результатів дослідження беззаперечна. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертації, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну.

По-перше, заслуговують наукової уваги теоретично обґрунтовані та експериментально підтвержені педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій, раціональне їх застосування в процесі навчальних занять студентів та при їхній самостійній роботі для покращення отриманих знань, вмінь та творчих здібностей шляхом використання в освітньому процесі сучасних форм, методів та засобів.

По-друге, вагомим здобутком є розроблено методичне забезпечення дисципліни «Композиція та постановка танцю», зокрема розроблений інтернет-сайт «Хореографія з Наталією Добролюбовою» та вдосконалення навчальної програми з дисципліни «Композиція та постановка танцю».

По-третє, цінним є систематизація даних спеціальної науково-методичної літератури щодо проблем підготовки викладачів хореографії, а також застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної діяльності.

По-четверте, з практичної точки зору корисними є представлені у дослідженні наукові уявлення щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі фахової підготовки студентів та формування в них емоційного, мотиваційного, змістовно-операційного, соціально-орієнтаційного компонентів пізнавальної та творчої діяльності.

Вважаємо, що всі необхідні структурні елементи наукової новизни сформульовані конкретно, дисертації притаманні новизна, творчий підхід автора до розгляду проблеми формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій в процесі професійної підготовки, що значною мірою обумовлено високим рівнем наукової культури Наталії Володимирівни Добролюбової, її здатністю висувати та реалізовувати наукові ідеї, робити узагальнення та формулювати власні висновки.

4. Значущість результатів дослідження для науки й практики та можливі шляхи їх використання. Результати дисертаційного дослідження

Наталії Володимирівни Добролюбової мають вагоме значення для теорії й практики хореографічного мистецтва в закладах вищої освіти, а саме:

- отримано ґрунтовні наукові результати, які істотно розвивають концепцію формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій в процесі професійної підготовки;

- визначено педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій в процесі професійної підготовки;

- класифіковано інформаційно-комунікаційні технології навчання за цільовим призначенням в освітньому процесі підготовки;

- розроблено методичне забезпечення дисципліни «Композиція та постановка танцю», зокрема спеціалізований інтернет-сайт.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що підготовлені автором теоретичні та методичні матеріали, зокрема розроблене методичне забезпечення навчального курсу «Композиція та постановка танцю», а також спеціалізовані інтернет-блог та інтернет-сайт, можна використовувати в процесі підготовки кадрів у закладах вищої освіти України, а результати проведених досліджень можуть бути використані спеціалізованими кафедрами закладів вищої освіти під час вивчення фахових дисциплін (наприклад, «Композиція та постановка танцю», «Майстерність актора», «Практика керівника хореографічного колективу», «Сценічна практика») як самостійного компонента, так і в якості доповнення до існуючих систем навчання.

Відмічаємо, що основні положення та результати дисертації впроваджено в освітній процес Комунального закладу «Харківський вищий коледж мистецтв», Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради під час вивчення дисциплін «Композиція та постановка танцю», «Майстерність актора», «Практика викладання фахових дисциплін», «Практика керівника хореографічного колективу», «Ритміка та хореографія», «Теорія та методика викладання аеробіки», «Хореографічна майстерність», «Спортивно-педагогічне вдосконалення (аеробіка)», «Оздоровчий фітнес»; у процес аудиторних та позааудиторних занять студентів Харківської академії культури та мистецтв; в навчально-тренувальний процес спортивно-оздоровчого центру «Грація» (м. Харків), зразкового ансамблю танцю «Зміна» Харківського комунального підприємства культури «БК Індустріального району» (м. Харків).

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях. Основні результати дисертаційного дослідження Наталії Володимирівни

Добролюбової «Формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної діяльності» достатньо повно висвітлені на міжнародних науково-практичних конференціях різних рівнів. Основні положення дисертації викладено в 16 наукових працях, у тому числі 6 наукових статей (з них: 5 – у спеціалізованих фахових виданнях України, 3 з яких віднесені до наукометричних баз світу), 8 тез доповідей на науково-практичних конференціях різного рівня, 1 навчальний посібник, 1 практично-методичний посібник.

Наукові положення і висновки, відображені на сторінках дисертаційного дослідження є невід'ємною складовою публікацій автора. Вони стосуються кожного із розділів дисертації і органічно узагальнюють теоретичні, методологічні та методичні положення щодо формування готовності майбутніх викладачів хореографії до використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки.

6. Оцінка змісту й оформлення дисертації та автореферату.

Дисертація та автореферат написані грамотною науковою мовою й оформлені згідно з вимогами пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р.). Обсяг і зміст дисертації показують, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні. Загалом зміст дисертаційної роботи відзначається смисловою завершеністю, цілісністю викладеного матеріалу, має науковий характер та прикладне значення. Зміст автореферату ідентичний до основних положень дисертації. Таким чином, можна з впевненістю сказати, що автор дослідження володіє методами теоретичного аналізу, систематизації, зіставлення одержаних даних, уміло поєднує теоретичний аналіз, узагальнення з методами дослідження на емпіричному рівні, зокрема педагогічним експериментом.

7. Зауваження щодо змісту дисертації. Загалом позитивно оцінюючи наукове та практичне значення результатів дослідження висловимо побажання та пропозиції.

1. Потребує пояснення зміст дисципліни «Композиція та постановка танцю», представлених в експериментальній частині дослідження, які використовуються для навчання майбутніх викладачів хореографії.

2. При аналізі літературних джерел недостатньо представлено порівняння надбань вітчизняної науки з подібними результатами зарубіжних авторів.

3. Дисертація, на наш погляд, перевантажена рисунками. Бажано було б по-іншому представити отримані результати, цим зменшити їх кількість у тексті роботи.

Висловлені зауваження й побажання носять дискусійний характер і не зменшують актуальності та значущості дисертаційної роботи для практичного використання, яка є суттєвим внеском у розв'язання наукової проблеми готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки.

8. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». Дисертаційна робота Наталії Володимирівни Добролюбової «Формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної діяльності» є завершеним оригінальним науковим дослідженням, виконаним автором на актуальну тему. Отримані наукові результати вирішують важливе наукове значення, яке полягає в розробці й експериментальної перевірці готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки.

Ураховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота «Формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної діяльності» відповідає вимогам, зокрема пунктів 9, 11, 12, 13 14, «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно постанов Кабінету Міністрів України за № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р., №943 від 20.11.2019 р. та № 607 від 15.07.2020 р.), що дає підстави для присудження **Добролюбовій Наталії Володимирівні** наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри хореографічного мистецтва
Херсонського державного університету

Наталія Терешенко

Н. Терешенко

відповідуючий начальник ВК

Кущас І. А.
22.02.2021